



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 14-04-2020 r.

Adam Bodnar

XI.812.54.2020.MK/BI

**Pan  
mł. insp. Krzysztof Łaszkiewicz  
Pełnomocnik  
Komendanta Głównego Policji  
ds. Ochrony Praw Człowieka**

*Szanowny Panie Pełnomocniku!*

W związku z nałożeniem na obywateli w okresie epidemii obowiązków związanych z przeciwdziałaniem rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2 (koronawirusa), w szczególności powszechnego obowiązku noszenia maseczek ochronnych w przestrzeni publicznej od dnia 16 kwietnia 2020 r., zwracam się do Pana Pełnomocnika w sprawie **sytuacji osób głuchych**.

Osoby głuche stanowią w Polsce bardzo zróżnicowaną grupę. Ale nawet te osoby, które mają implanty lub aparaty słuchowe i biegle posługują się językiem polskim w mowie i piśmie mają kłopoty ze zrozumieniem komunikatu, jeśli nie mogą jednocześnie obserwować ruchu warg osoby, która do nich mówi. Maseczka na twarzy policjantki lub policjanta, będzie im utrudniała zrozumienie komunikatu. Być może trzeba będzie ten komunikat powtórzyć: mówić wolno i wyraźnie. Są wśród głuchych osoby, które nie słyszą i porozumiewają się na piśmie. Przy komunikacji z takimi osobami można skorzystać z zapisania informacji na kartce. Niektóre osoby korzystają z aplikacji powszechnie dostępnej w telefonie, która przetwarza komunikat głosowy na komunikat pisemny. Wśród głuchych znajdują się także osoby, które nie posługują się językiem polskim. Nie są w stanie zrozumieć komunikatu w języku polskim na piśmie. Takie osoby w większości znają polski język migowy (PJM). Właściwym sposobem komunikowania się z nimi jest skorzystanie z tłumacza PJM on-line. Głusi zazwyczaj mają taką aplikację w telefonie i korzystają z niej w razie potrzeby. Upowszechnienie tej wiedzy wśród funkcjonariuszek i funkcjonariuszy formacji uważam za niezbędne.

W czasie epidemii głusi mają duże problemy z pełnym zrozumieniem aktualnej sytuacji<sup>1</sup>. Informacje, które do nich docierają są fragmentaryczne, świat nie do końca jest zrozumiały. Wprowadzenie powszechnego obowiązku noszenia maseczek, oczywiście uzasadnione, jeszcze bardziej utrudni życie wielu z nich.

W tym kontekście należy mieć na uwadze obowiązki państwa wynikające z postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 poz. 1169). Ratyfikacja przez Polskę tej Konwencji potwierdziła **prawo osób z niepełnosprawnościami do pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz poszanowania ich przyrodzonej godności**. Przypomnieć trzeba zwłaszcza, że artykuł 11 Konwencji obliguje do podejmowania wszelkich niezbędnych środków w celu **zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa osobom z niepełnosprawnościami w sytuacjach zagrożenia**. Państwa-strony mają również obowiązek podjąć niezbędne środki, aby **zapewnić osobom z niepełnosprawnościami możliwość pozyskiwania informacji na zasadzie równości z innymi osobami**, m.in. poprzez dostarczanie osobom niepełnosprawnym informacji przeznaczonych dla ogółu społeczeństwa, w dostępnych dla nich formach i technologiach, odpowiednio do różnych rodzajów niepełnosprawności, na czas i bez dodatkowych kosztów, o czym stanowi art. 21 Konwencji.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627, t.j.), zwracam się do Pana Pełnomocnika z uprzejmą prośbą o podjęcie działań mających na celu uwrażliwienie funkcjonariuszek i funkcjonariuszy Policji na szczególne potrzeby osób głuchych w komunikacji z osobami słyszącymi. Jest konieczne, aby podejmujący czynności służbowe policjantki i policjanci mieli świadomość, że zachowanie, które słyszący mogą odebrać jako niewłaściwe – zwłaszcza jako odmowę odpowiedzi na pytanie, czy odmowę wykonania polecenia – może wynikać z kłopotów ze zrozumieniem komunikatu. W takiej sytuacji należy zapewnić osobie głuchej możliwość porozumiewania się w taki sposób, który ona wybierze – co wyeliminuje, a na pewno znacznie ograniczy, ewentualne nieporozumienia między głuchymi a Policją.

Mając na względzie trudny czas, który jako społeczeństwo powinniśmy przejść kierując się zasadą solidarności, bardzo proszę o potraktowanie sprawy jako pilnej. Wyrażam nadzieję, że przekazane informacje okażą się pomocne w realizacji zadań Policji, tak ważnych dla zapewnienia aktualnie również bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców

---

<sup>1</sup> Zob. w szczególności wystąpienie RPO do Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych z dnia 17 marca 2020 r., dostępne: <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/koronawirus-rpo-apeluje-zadbajmy-o-prawa-g%C5%82uchych>. Informacje o innych działaniach RPO w związku z epidemią dostępne są w serwisie: <https://www.rpo.gov.pl/pl/kategoria-tematyczna/koronawirus-i-epidemia-w-polsce>.

naszego kraju. W razie potrzeby uzyskania dalszych pomocnych informacji, zachęcam do kontaktu z Zespołem ds. Równego Traktowania w Biurze RPO.

*Z poważaniem*

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

*/-podpisano elektronicznie/*